

تعیین سطح مهارت‌های سواد اطلاعاتی کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان بر اساس مدل آیزنبرگ و برکویتز

احمد شعبانی^۱
عشرت زمانی^۲
علیرضا عابدی لنجی^۳
ناهید سلیمانی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۱/۱۰/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۱/۶/۱۳

چکیده

هدف: هدف این پژوهش تعیین میزان مهارت‌های سواد اطلاعاتی کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان بر حسب مدل آیزنبرگ و برکویتز است.

روش پژوهش: پژوهش حاضر پیمایش - توصیفی است. همه کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان مشتمل بر ۲۴۰ نفر جامعه آماری این پژوهش را شکل داده است. روش نمونه‌گیری تصادفی ساده و حجم نمونه ۱۳۷ نفر است. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه محقق ساخته است که ضریب پایایی آن با استفاده از فرمول آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار اسپس پی اس در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی انجام گرفت.

یافته‌ها: بر اساس نتایج حاصله میانگین کلیه مؤلفه‌ها بیشتر از سطح متوسط بود و بیش‌ترین میانگین مربوط به مهارت ارزیابی با میانگین ۴/۲۱ و کم‌ترین، مربوط به مهارت مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات با میانگین ۴/۰۷ بوده است.

نتیجه‌گیری: نتایج این پژوهش نشان داد که کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان میزان کاربرد مؤلفه‌های مهارت‌های سواد اطلاعاتی بر اساس مدل آیزنبرگ و برکویتز را بیشتر از سطح متوسط می‌دانند. نتایج هم‌چنین نشان داد که بین نظرات پاسخ‌گویان بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی رشته تحصیلی و سطح تحصیلات تفاوت معنادار وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: اصفهان، سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری، سواد اطلاعاتی.

۱- استاد، عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان، shabania@edu.ui.ac.ir

۲- دانشیار، عضو هیأت علمی دانشگاه اصفهان

۳- کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی دانشگاه اصفهان

۴- کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی، مسئول کتابخانه شهید منتظری، اداره کل استان چهارمحال و بختیاری، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور.

مقدمه

در عصر حاضر با توجه به حجم وسیع اطلاعات، پراکندگی و تولید غیر قابل تصور دانش در حوزه‌های مختلف علم، هر فرد، نیازمند فراگیری مهارت‌ها و توانمندی‌هایی است تا وی را در هم‌گامی با این تغییرات و تحولات و به ویژه در بهره‌گیری از اطلاعات، یاری رساند. شرط موفقیت در این عصر، برخورداری از قابلیت‌هایی است که فرد به تواند به واسطه آن‌ها به تشخیص نیاز اطلاعاتی به پردازد؛ از میان انبوه اطلاعات، مناسب‌ترین منبع اطلاعات را برای نیاز اطلاعاتی خاص خود انتخاب کند؛ اطلاعات مورد نیاز خود را مکان‌یابی و ارزیابی کند و در نهایت مورد استفاده قرار دهد. این گونه مهارت‌ها و توانایی‌ها "سواد اطلاعاتی"^۱ تعریف می‌شود.

سواد اطلاعاتی به عنوان مجموعه‌ای از مهارت‌ها به منظور شناسایی درست منابع اطلاعاتی، دسترسی و توانایی استفاده هدفمند از آنها وسیله و ابزاری است که جهت توانمند سازی افراد به سبب ماهیت کار و ارتباط گسترده با منابع اطلاعاتی و تکنولوژی اطلاعاتی و ارتباطی، نیازمند کسب مهارت لازم در زمینه سواد اطلاعاتی بوده و این نوع سواد کلید یادگیری مادام‌العمر^۲ است (parirokh,2007).

در حوزه سواد اطلاعاتی استانداردها و مدل‌های متنوعی تدوین شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد که در میان این الگوها رویکرد شش مهارت بزرگ مایک آیزنبرگ^۳ و باب برکویتز^۴ (۱۹۹۰) جایگاه برجسته‌ای را به خود اختصاص داده است. این شش مهارت عبارتند از: مهارت تعریف مسئله (کار) یا شناخت، ماهیت و تعریف مسئله؛ راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات؛ مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات؛ مدیریت و سازماندهی اطلاعات یا استفاده از اطلاعات، ترکیب اطلاعات و ارزیابی اطلاعات. امروزه سواد اطلاعاتی در حوزه‌های مختلفی مورد بررسی قرار می‌گیرد که یکی از مهم‌ترین حوزه‌های آن کتابخانه‌های عمومی و کتابداران و اطلاع‌رسانان است. با توجه به فلسفه وجودی کتابخانه‌ها و مراکز اطلاع‌رسانی در ابعاد عمومی و در اشاعه اطلاعات و جایگاه سواد اطلاعاتی در رأس هرم برای اشاعه اطلاعات، لازمه دستیابی به اطلاعات برای اشاعه آن دارا بودن سواد اطلاعاتی کتابداران است، و سنجش و اندازه‌گیری و برطرف کردن نقصان و ضعف کتابداران در مبحث سواد اطلاعاتی لازم و ضروری است. بنابراین در این پژوهش سطح سواد اطلاعاتی کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان سنجیده خواهد شد.

عبارت سواد اطلاعاتی برای نخستین بار توسط ژور کوفسکی^۵ در سال ۱۹۷۴ مطرح شد. البته عبارت‌های دیگری هم‌چون سواد کامپیوتری، سواد رسانه‌ای، سواد کتابخانه‌ای، اطلاعات الکترونیکی و سواد فناوری اطلاعاتی نیز مطرح شده است (tabatabaee,1999)

هر چند افرادی که به نوعی با اطلاعات و اطلاع‌رسانی و با مفهوم سواد اطلاعاتی آشنایی دارند ضرورت آشنایی و ترویج سواد اطلاعاتی را تأیید نموده، اما به روشنی معلوم نیست که چرا برای آموزش سواد اطلاعاتی برنامه‌ای مدون و رسمی تدارک دیده نشده است؟

در حوزه سواد اطلاعاتی استانداردها و مدل‌هایی برای آن تدوین شده و مورد استفاده قرار می‌گیرد که عبارتند از:

- استانداردهای سواد اطلاعاتی انجمن کتابداران ایالات متحده آمریکا؛

¹ Information Literacy

² Lifelong learning

³ Eisenberg

⁴ Berkowitz

⁵ zukrowski

- استانداردهای سواد اطلاعاتی استرالیا؛

- مدل بروس^۱؛

- مدل شش مهارت بزرگ مایک آیزنبرگ و باب برکویتز؛

- مدل کولثاوی^۲؛

- مدل جست‌وجوی اطلاعات.

در میان الگوهای پردازش اطلاعات، رویکرد شش مهارت بزرگ که توسط آیزنبرگ و برکویتز^۳ (۱۹۹۰) ابداع شده، جایگاه برجسته‌ای را به خود اختصاص داده است که شامل شش مهارت زیر می‌باشد:

۱. شناخت، ماهیت و تعریف مسئله^۴: آیزنبرگ و برکویتز بر این باورند که اغلب افراد برای تعریف موضوع خود، زمان بسیار ناچیزی را صرف می‌کنند و بیش از آنکه به تأمل در خصوص نوع اطلاعات مورد نیاز خود پرداخته، غرق در استراتژی‌های جست‌وجوی اطلاعات می‌شوند. حال آنکه با تعریف روشن و درک مسئله اطلاعاتی می‌توان به طرز شایسته‌تری به سمت راه حل حرکت کرد؛

۲. راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات^۵: عبارت است از گزینش مناسب‌ترین منابع اطلاعاتی برای حل مسئله مورد نظر با استفاده از ملاک‌هایی مانند صحت، قابلیت اعتماد، سهولت استفاده، دسترس پذیری، جامعیت، و اعتبار اطلاعات؛

۳. مکان‌یابی و دسترسی به اطلاعات^۶: جایابی و دسترسی به اطلاعات در واقع همان اجرای استراتژی جست‌وجوی اطلاعات است. مکان‌یابی و دسترسی به اطلاعات با بهره‌گیری از ابزارهای دسترسی، درک نظم مواد کتابخانه‌ای، بخش‌های یک کتاب، و استراتژی‌های جست‌وجو در یک فهرست پیوسته سر و کار دارند.

۴. استفاده از اطلاعات^۷: بهره‌گیری و استفاده از اطلاعات نیازمند مهارت‌هایی است که به نحو عمده با تعامل، گفتگو، خواندن، گوش دادن، بررسی، پرسش و تأمل در خصوص اطلاعات سر و کار دارد تا از میان آن‌ها اطلاعات ضروری را استخراج نمایند؛

۵. ترکیب اطلاعات^۸: عبارت است از بازسازی و بسته‌بندی مجدد اطلاعات در قالبی نو و متفاوت که گاهی اوقات ترکیب اطلاعاتی امری ساده و لیکن برای فعالیت‌هایی نظیر نوشتن یک مقاله یا کتاب، تلفیق و ادغام اطلاعات مسئولیتی عمده و اصلی به حساب می‌آید که با استخراج نکات مهم، سازماندهی مجدد و دست‌کاری اطلاعات سرو کار دارد و از آن پس می‌توان گفت که اطلاعات به دانش تبدیل شده است؛

۶. ارزیابی اطلاعات^۹: عبارت است از آزمون و ارزشیابی فرایند حل مسئله اطلاعاتی که اثر بخشی و کارایی فرایند را تعیین می‌کند و مشخص می‌کند که آیا اطلاعات یافت شده پاسخ‌گوی مسئله مورد نظر بوده است یا نه؟ این خود ارزیابی به

¹ Bruce

² Kuhlthau

³ Eisenberg & Berkowitz

⁴ Understanding the nature and problem definition

⁵ Information search strategies

⁶ Terms of location and access to information

⁷ Use of Information

⁸ Composition Information

⁹ Assessment Information

آگاهی جست‌وجوگر از نقاط ضعف و قوت‌شان خواهد انجامید و می‌تواند آن‌ها را در فرایندهای آینده حل مسئله اطلاعاتی یاری دهد (Eisenberg & Lav, 2008).

با این که الگوی شش مهارت بزرگ به طور بالقوه در مطالعات رفتار اطلاعاتی کاربرد دارد، تا کنون اغلب پژوهش‌هایی که در این زمینه صورت گرفته غیر رسمی و روایتی بوده است. پژوهش‌های غیر رسمی نشان داده که شش مهارت بزرگ چارچوب مفیدی برای آموزش مهارت‌های فناوری فراهم می‌آورد و آموزش این مهارت‌ها در زمینه حل مسئله اطلاعاتی منجر به یادسپاری بهتر دانش می‌شود (Eisenberg & Berkowitz 1999 & 2000, Eisenberg & Jonsto, 2002; Eisenberg & Spitzer 2004).

کتابداران امروزه باید مجهز به سواد اطلاعاتی مطلوبی بوده تا به توانند در مواجهه با اطلاعات، ذخیره‌سازی، سازماندهی اشاعه با توجه به امکانات موجود به بهترین نحو برخورد نمایند.

کتابداران رابط و واسط علم و منابع اطلاعاتی با کاربران می‌باشند و با توجه به حجم بالای کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان و رسالت آن در عرصه فرهنگ و آموزش، بی‌شک باید دارای کتابداران خبره و برجسته‌ای در زمینه اطلاعات و توانمندی انتقال آن به کاربران داشته باشد.

با توجه به موارد ذکر شده میزان سواد اطلاعاتی با توجه به مؤلفه‌های تعریف مسئله (کار)، راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات، مهارت مکان‌یابی، مهارت ارزیابی، و استفاده از اطلاعات برای کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان مهم و لازم بوده و جنبه‌های مطلوبی را از موضوع سواد اطلاعاتی برای این حوزه طرح نموده، که سنجیده خواهد شد. مقدس‌زاده (moghadaszadeh, 2006) در پژوهشی با عنوان "بررسی میزان سواد اطلاعاتی اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد مشهد" به این نتایج رسید که ۸۹/۳ درصد از اعضای هیأت علمی در زمینه درک درست نیاز اطلاعاتی دارای مهارت زیاد و ۹۸/۲ درصد دارای مهارت زیاد از نظر راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات هستند. درباره مهارت مکان‌یابی و دستیابی به اطلاعات ۴۸/۳ درصد دارای مهارتی در حد متوسط بوده و ۷۷/۲ درصد نیز دارای مهارت زیاد و خیلی زیاد در استفاده از اطلاعات هستند. ۷۶/۲ درصد در ترکیب اطلاعات جدید با دانسته‌های قبلی خود از مهارت زیاد و خیلی زیاد برخوردارند. ۷۹ درصد از پاسخ‌دهندگان نیز مهارت خود را از لحاظ ارزیابی نتیجه فرایند جست‌وجو درباره رفع نیاز اطلاعاتی زیاد و خیلی زیاد دانسته‌اند. در نهایت با جمع‌بندی کل داده‌ها مشخص شد که میزان سواد اطلاعاتی ۸۵/۲ درصد از پاسخ‌دهندگان زیاد و خیلی زیاد است. در عین حال ۹۲ نفر (۵۲/۵ درصد) نیاز به آموزش برای کسب سواد اطلاعاتی را زیاد و خیلی زیاد برآورد کرده‌اند.

طیب‌نیا (tabib niya, 2006) در پایان نامه خود با عنوان "بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی" دریافت که جامعه پژوهش از نظر تشخیص نیاز اطلاعاتی با میانگین نمره ۳/۱۱، روش‌های دسترسی به اطلاعات با میانگین نمره ۳/۲۳، شیوه‌های گردآوری و سازماندهی اطلاعات با میانگین نمره ۳/۱۲، در وضع مطلوبی به سر می‌برند. ولی درباره ارزیابی مجاری کسب اطلاعات با میانگین نمره ۲/۸۴، هم‌چنین مسایل حقوقی آن و شیوه‌های استناددهی با میانگین نمره ۲/۹۷، وضعیت مناسبی ندارند. هم‌چنین میزان استفاده از کتابخانه دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی در رفع نیاز جامعه پژوهش با میانگین ۳/۱ و میزان کمک و راهنمایی کتابداران در رفع نیاز اطلاعاتی جامعه پژوهش با میانگین ۳/۱۷، بالاتر از حد متوسط آن است. میزان نیاز جامعه پژوهش به آموزش سواد اطلاعاتی با میانگین ۳/۷۷، بالاتر از

حد متوسط بوده که خواهان برگزاری برنامه‌های آموزشی در این زمینه هستند. بنابراین سواد اطلاعاتی جامعه پژوهش با میانگین ۳/۱۱، بالاتر از حد متوسط برآورد شد.

وزیری (2006, vaziri) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۱۳۸۵-۱۳۸۴" به این نتایج دست یافت که اکثریت جامعه آماری خواستار برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با کتابخانه و شیوه‌های مختلف کسب اطلاعات توسط کتابداران متخصص هستند. کتابداران بخش مرجع کتابخانه‌های مختلف و کتابداران شاغل در کتابخانه‌های دانشکده‌های کشاورزی، حقوق و فنی-مهندسی دارای سواد اطلاعاتی بهتری نسبت به کتابداران سایر بخش‌ها هستند. کتابداران بخش فهرست نویسی کتابخانه‌های مختلف با سابقه کار بیشتر با منابع کتابخانه محل خدمت خود آشنایی بیشتری دارند. کتابداران دارای مدرک تحصیلی کتابداری از نظر سواد اطلاعاتی، مهارت‌های تجزیه و تحلیل اطلاعات و آشنایی با ابزارهای جست‌وجو وضع بهتری نسبت به سایر کتابداران دارند.

قاسمی (2006, Ghasemi) "بررسی وضعیت سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی و انطباق آن با استانداردهای سواد اطلاعاتی ACRL و چهار سند توسعه ملی" را در پایان نامه دکتری خود با استفاده از پرسش‌نامه‌ای که بر اساس ۲۲ شاخص برآیندی در ذیل ۵ استاندارد تنظیم شده بود، مورد آزمون قرار داد. نتایج پژوهش نشان داد که نمرات خود اظهاری برای همه سطوح در حد بالاتر از متوسط (۳/۷ از ۵) بود. در عین حال مشخص شد که بین دانشجویان رشته‌های علوم انسانی و غیر علوم انسانی، دانشجویان مناطق مختلف دانشگاهی، دانشجویان دختر و پسر، دانشجویان کارشناسی ارشد و دکترا تفاوت معنا داری وجود دارد. میانگین کسب شده برای دانشجویان رشته علوم انسانی، برای دانشجویان دختر، و برای دانشجویان دکترا، بالاتر هم‌تایان مورد مقایسه با آنان است. برخی از این تفاوت‌ها مغایر با آن چیزی است که پیش از بررسی تصور می‌شد. احتمالاً امکانات، محتوای آموزشی، کمیت و کیفیت دخیل در خود یادگیری، و ... عواملی هستند که تفاوت‌ها از آن‌ها ناشی شده است.

پورنقی (2006, Pour nagh) در پژوهشی به "بررسی تطبیقی میزان سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های دانشگاهی"، مبادرت نمود. یافته‌های پژوهش نشان داد که بیشترین استفاده افراد از بانک‌های اطلاعاتی پیوسته ۵۸ درصد، اینترنت ۶۹ درصد و فهرست‌های کامپیوتری ۷۱ درصد است. کتابداران کتابخانه دانشگاه تربیت مدرس با میانگین ۱۳/۳، در حد زیاد و بیشترین مهارت را در استفاده از منابع دارند و دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی با میانگین ۶۲/۳، کمترین مهارت را دارند. بیشترین استفاده از منابع به ترتیب کتاب‌های فارسی ۸۲/۳، و پایگاه‌های اطلاعاتی ۵۶/۲ هستند. مهم‌ترین روش روزآمد سازی و کسب اطلاعات در زمینه کتابداری، استفاده از اینترنت به میزان ۸۰ درصد بوده است. بیشترین مشکلات آن‌ها در کسب اطلاعات تخصصی و عدم آگاهی از منابع جدید ۶۴ درصد، عدم تسلط به زبان انگلیسی ۵۲ درصد، و عدم مهارت استفاده از رایانه ۵۰ درصد بوده است. نتایج پژوهش هم‌چنین نشان داد که سطح سواد اطلاعاتی کتابداران کتابخانه‌های مرکزی دانشگاه‌ها در حد متوسط است و در حد مطلوبی قرار ندارد. پژوهشگر برگزاری کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت و آموزش مداوم زبان انگلیسی را برای بهبود وضع پیشنهاد کرده است.

سیامک (2006, siamak) به "تدوین ابزاری استاندارد برای سنجش مهارت‌های سواد اطلاعاتی پایه دانشجویان مقطع کارشناسی و آزمون آن بر روی دانشجویان دانشگاه فردوسی" در پایان نامه کارشناسی ارشد خود مبادرت نمود. یافته‌های پژوهش نشان داد که میانگین نمره کل دانشجویان جدیدالورود از پرسش‌نامه طراحی شده ۲۸/۲۰ است که حتی از نصف نمره

کل پرسش‌نامه طراحی شده (۴۳/۵) نیز پایین‌تر است. هم‌چنین نتایج نشان داد که در استاندارد ۳ و ۴، سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان سال آخر تفاوت معناداری وجود دارد. در استاندارد ۳، این تفاوت در جهت برتری سواد اطلاعاتی دانشجویان حوزه آموزشی علوم پایه است. در استاندارد ۴، این تفاوت به ترتیب در جهت برتری سواد اطلاعاتی دانشجویان حوزه آموزشی مهندسی و علوم پایه بر علوم انسانی است. بین سطح سواد اطلاعاتی پایه دانشجویان جدیدالورود و سال آخر مقطع کارشناسی حوزه‌های آموزشی مورد بررسی تفاوت معناداری وجود دارد. بنابراین آموزش رسمی و غیر رسمی دانشگاه بر افزایش سطح سواد اطلاعاتی دانشجویان مؤثر بوده است.

وبر و جانسون (Webber & Johnston, 2006) پژوهشی با عنوان "مفهوم سواد اطلاعاتی از دیدگاه دانشجویان و مقایسه آن با هفت مرحله سواد اطلاعاتی بروس" انجام دادند. آن‌ها به این نتیجه رسیدند که دانشجویان جست‌وجوی اطلاعات و منابع را در مفهوم سواد اطلاعاتی تشخیص داده و بر نقش فناوری اطلاعات نیز تأکید دارند. در طول دوره، گذراندن واحدهای درسی سواد اطلاعاتی دانشجویان نسبت به مفهوم فناوری‌های اطلاعاتی تغییر یافت و از آن به بعد از دید آن‌ها مفهوم سواد اطلاعاتی به معنای ارزیابی، کاربرد و سازماندهی اطلاعات بود. دانشجویان هم‌چنین دریافته‌اند که روش‌های ساختاری و فعال یادگیری و یاددهی بر اساس سواد اطلاعاتی در مقایسه با آموزش از طریق سخنرانی و جزوات باعث افزایش یادگیری و درک آنها می‌شود.

پرین و کامینگ (Perrin & Cumming, 2008) در مقاله‌ای تحت عنوان "مهارت سواد اطلاعاتی دانشجویان پرستاری قبل و بعد از آموزش" به بررسی تأثیر آموزش مهارت اطلاعاتی در بین دانشجویان پرداخته‌اند. نتایج نشان داد که دانشگاه کوئینزلند جنوبی در استرالیا گنجانیدن آموزش‌های سواد اطلاعاتی را در برنامه‌های درسی پرستاران ضرورتی جهت ارتقای کیفیت دانش فارغ‌التحصیلان می‌داند.

تولندو افاریل (Toledano O'Farrill, 2010) در پژوهشی با عنوان "سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش در محل کار، مفاهیم اطلاعات" به بررسی مفهوم سواد اطلاعاتی در محیط کار و ارتباط آن با مدیریت مؤثر پرداخته است. هدف از انجام این پژوهش، بررسی جنبه‌های تئوری و تجربی مفهوم سواد اطلاعاتی در محل کار، و ارتباط آن با مدیریت دانش و هم‌چنین بررسی قابلیت اجرای چارچوب‌های سواد اطلاعاتی در روند اصلی سازمانی است. یافته‌های این تحقیق بیانگر این مطلب بود که چارچوب‌های سواد اطلاعاتی سازمانی در جایی که اطلاعات به وسیله شرکت‌کنندگان در تحقیق استفاده می‌شود، به خصوص در مواردی که از مردم به عنوان منابع اطلاعاتی و ایجاد حس اجتماعی و تفسیر ارزش اطلاعات و کاربرد آن در محل کار استفاده شود، به ارائه راه‌کارهای درستی نمی‌انجامد.

با نگاهی کلی به تحقیقات صورت گرفته، مشخص می‌شود که:

۱. نگرش تحقیقات خارجی و داخلی به مقوله سواد اطلاعاتی اکثراً در سطح آموزش عالی و در بین دانشجویان انجام شده و خارج از حیطه کتابخانه‌های عمومی و کتابداران آن‌ها بوده است؛
۲. در تحقیقات معدودی به میزان مهارت سواد اطلاعاتی بر اساس شش مهارت اصلی سواد اطلاعاتی مدل آیزنبرگ و برکوینتز (تعریف مسئله) کار، راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات، مکان‌یابی و دسترسی، استفاده از اطلاعات، ترکیب، ارزیابی اشاره شده است.

با توجه به موارد مذکور، پژوهشگر به منظور رفع خلأ موجود در زمینه کتابداران کتابخانه‌های عمومی و هم‌چنین مدل آیزنبرگ و برکویتز در صدد انجام پژوهش در این زمینه برآمد.

سؤال‌های این پژوهش عبارتند از:

۱. میزان مهارت شناخت، ماهیت و تعریف مسئله در بین کتابداران کتابخانه‌های فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان چقدر است؟
۲. میزان مهارت راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات در بین کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان چقدر است؟
۳. میزان مهارت مکان‌یابی و دسترسی به اطلاعات در بین کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان چقدر است؟
۴. میزان مهارت استفاده از اطلاعات در بین کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری چقدر است؟
۵. میزان مهارت ترکیب اطلاعات در بین کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان چقدر است؟
۶. میزان مهارت ارزیابی اطلاعات در بین کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان چقدر است؟
۷. تفاوت میزان مهارت‌های آیزنبرگ و برکویتز در بین کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان بر حسب عوامل جمعیت شناختی (جنسیت، سابقه خدمت، سن، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، نوع مسئولیت، میزان تسلط بر زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای و گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی و یا رایانه) چقدر است؟

روش پژوهش

روش پژوهش پیمایش - توصیفی است. جامعه آماری این پژوهش همه کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان هستند که تعداد آن‌ها ۲۴۰ نفر است. در این پژوهش حجم نمونه با استفاده از فرمول نمونه‌گیری عمومی کوکران^۱ ۱۳۷ نفر برآورد شد. برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده متناسب با حجم نمونه استفاده شده است. ابزار مورد استفاده برای گردآوری اطلاعات پرسش‌نامه محقق ساخته شامل ۹ سؤال جمعیت شناختی و ۳۰ سؤال بسته پاسخ در مقیاس پنج درجه‌ای لیکرت (از خیلی کم تا خیلی زیاد) بود که به صورت دستی توزیع و دریافت شد و از طریق آن شش مهارت سواد اطلاعاتی مدل آیزنبرگ و برکویتز شامل تعریف مسئله (کار)، راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات، مکان‌یابی و دسترسی، استفاده از اطلاعات، ترکیب و ارزیابی مورد سنجش قرار گرفت.

در این پژوهش جهت سنجش روایی درونی از روایی محتوایی، نوع صوری و اعتبار سازه‌ای، نوع تحلیل عاملی استفاده شده است. به منظور تعیین روایی محتوایی و صوری در این پژوهش، پرسش‌نامه در اختیار استادان راهنما، و اساتید دیگر از گروه علوم تربیتی و گروه روانشناسی دانشگاه اصفهان قرار گرفت و بعد از دریافت نظرات آنان اصلاحات و پیشنهادهای آنان اعمال شد.

به منظور تعیین اعتبار سازه‌ای از آزمون کمو و بارتل^۱ استفاده شد. این آزمون اطلاعاتی درباره توان عاملی شدن داده‌ها به دست می‌دهد. مقدار آزمون KMO برابر ۰/۷۶۵ و نمایانگر کفایت حجم نمونه است.

^۱ W. G. Cochran

جدول ۱. آزمون کمو و بارتلت

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		۰/۷۶۵
Bartlett's Test of Sphericity	df	۴۳۵
	Sig	۰/۰۰۱

برای بررسی پایایی ابزار پژوهش، پرسش‌نامه در یک نمونه ۳۰ نفری اجرا شد و پایایی آن به روش ضریب آلفای کرونباخ در ۰/۸۷ برآورد گردید.

تجزیه و تحلیل آماری این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS در دو سطح توصیفی و استنباطی صورت گرفت. در سطح آمار توصیفی از فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار در قالب جدول و نمودار استفاده شد. در سطح آمار استنباطی از روش آماری آزمون t تک نمونه‌ای، آزمون t مستقل، t^2 هتلینگ، تحلیل واریانس یک طرفه، و آزمون تعقیبی ال. اس. دی استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

در جدول ۲ سوالات ۱ تا ۶ مورد محاسبه قرار گرفته است. با مقایسه میانگین هر مؤلفه با میانگین فرضی ($X=3$) در جدول ۲ مشاهده شد که میانگین هر مؤلفه از میانگین فرضی به طور معناداری بیشتر است. بنابراین از نظر کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان میزان «مهارت‌های سواد اطلاعاتی مدل آیزنبرگ و برکویتز» بیش از سطح متوسط است.

جدول ۲. نتایج آزمون t تک متغیره، مقایسه میانگین کل مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی با میانگین فرضی ($X=3$)

مؤلفه	میانگین	انحراف معیار	t	Sig
تعریف مسئله (کار)	۴/۱۳	۰/۰۳	۳۲/۶۸	۰/۰۰۱
راهبردهای جست و جوی اطلاعات	۴/۱۶	۰/۰۴	۲۹/۸۰	۰/۰۰۱
مکان‌یابی و دسترسی به اطلاعات	۴/۰۷	۰/۰۴	۲۶/۳۰	۰/۰۰۱
استفاده از اطلاعات	۴/۱۹	۰/۰۴	۲۶/۶۷	۰/۰۰۱
ترکیب اطلاعات	۴/۲۰	۰/۰۴	۳۱/۷۰	۰/۰۰۱
ارزیابی اطلاعات	۴/۲۱	۰/۰۳	۳۲/۰۴	۰/۰۰۱

به منظور تعیین معنادار بودن تفاوت بین میانگین مهارت‌های مدل آیزنبرگ و برکویتز در سواد اطلاعاتی کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان از آزمون t^2 هتلینگ استفاده شد.

جدول ۳. نتایج حاصل از اجرای آزمون t^2 هتلینگ

آماره	اندازه
t^2	۱۷۵/۳۶
F	۲۸/۱۵
Sig	۰/۰۰۱

به منظور تعیین معنادار بودن تفاوت بین میانگین مهارت‌های مدل آیزنبرگ و برکویتز در سواد اطلاعاتی کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان از آزمون t^2 هتلینگ استفاده شد. بر حسب یافته‌های جدول ۳، F مشاهده شده در سطح $\text{Sig} \leq 0/05$ معنادار بوده، یعنی تفاوت میانگین مهارت‌های مدل آیزنبرگ و برکویتز معنادار بوده است. بنابراین میزان مهارت‌های سواد اطلاعاتی در کتابداران کتابخانه‌های فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان بر اساس مدل آیزنبرگ و برکویتز به طور یکسان وجود ندارد. همچنین یافته‌های فوق نشان می‌دهد که بیشترین امکان موجود مربوط به مهارت ارزیابی با میانگین $4/21$ و کمترین، مربوط به مهارت مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات با میانگین $4/07$ بوده است.

در سؤال ۷ نظرات کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان بر مبنای عوامل جمعیت شناختی (جنسیت، رشته تحصیلی، نوع مسئولیت، سابقه خدمت، سن، سطح تحصیلات، میزان تسلط به زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای، و گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی یا رایانه) در خصوص میزان مهارت‌های مؤلفه‌های سواد اطلاع‌یابی مدل آیزنبرگ و برکویتز مورد بررسی قرار گرفت.

به منظور پاسخ به میزان تفاوت نظرات کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در خصوص میزان مهارت‌های مؤلفه‌های آیزنبرگ و برکویتز بر مبنای متغیرهای جمعیت شناختی جنسیت، رشته تحصیلی، و نوع مسئولیت از آزمون t و بر مبنای متغیرهای جمعیت شناختی سابقه خدمت، سن، سطح تحصیلات، میزان تسلط به زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای، و گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی یا رایانه از تحلیل آنوا استفاده شد. بنابراین به ترتیب، متغیرهای جمعیت‌شناختی مورد مطالعه قرار می‌گیرند.

برای بررسی معنی‌داری تفاوت نظرات افراد بر حسب متغیرهای جنسیت، رشته تحصیلی و نوع مسئولیت از آزمون t مستقل استفاده شد. نتایج در جدول ۴ درج است.

بر اساس اطلاعات جدول ۴، t مشاهده شده در سطح $\text{sig} \leq 0/05$ فقط بر مبنای متغیر جمعیت شناختی رشته تحصیلی و فقط در خصوص مهارت راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات معنادار بوده است. به گونه‌ای که در مهارت راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات کارکنان با تحصیلات کتابداری با میانگین $4/29$ ، در مقایسه با کارکنان با تحصیلات غیر کتابداری با میانگین $4/06$ میزان موجود بودن این مهارت را بیشتر ارزیابی نمودند.

برای بررسی معنی‌داری تفاوت نظرات افراد بر حسب متغیرهای جمعیت شناختی سابقه خدمت، سن، سطح تحصیلات، میزان تسلط به زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای و گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی یا رایانه از آزمون تحلیل واریانس یک طرفه استفاده شد. خلاصه نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک طرفه برای هر متغیر جمعیت شناختی مذکور در جداول ۵ و ۷ درج شده است.

جدول ۴. میانگین و نمرات t مستقل نظرات کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در مورد مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی بر حسب جنسیت، رشته تحصیلی و نوع مسئولیت

نوع مسئولیت		رشته تحصیلی				جنسیت		متغیر جمعیت شناختی
sig	t مستقل	sig	t مستقل	میانگین		Sig	t مستقل	مؤلفه
				غیر کتابداری	کتابداری			
۰/۱۲	۴/۵۱	۰/۳۶	۰/۳۱	۴/۱۰	۴/۱۷	۰/۳۵	۳/۲۶	شناخت، ماهیت و تعریف مسئله
۰/۳۴	۰/۴۴	۰/۰۰۳	۱/۳۲	۴/۰۶	۴/۲۹	۰/۰۶	۰/۲۵	راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات
۰/۰۶	۰/۲۹	۰/۱۰	۰/۰۱	۴/۰۲	۴/۱۵	۰/۴۷	۳/۲۹	مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات
۰/۲۱	۱/۸۰	۰/۹۶	۳/۸۵	۴/۱۹	۴/۱۹	۰/۲۰	۰/۰۷	استفاده از اطلاعات
۰/۸۷	۳/۵۴	۰/۸۷	۲/۳۳	۴/۲۰	۴/۲۱	۰/۳۹	۰/۰۰۱	ترکیب اطلاعات
۰/۳۹	۰/۳۷	۰/۹۹	۰/۰۰۱	۴/۲۱	۴/۲۱	۰/۳۱	۰/۵۴	ارزیابی اطلاعات

جدول ۵. خلاصه نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک طرفه نظرات کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در مورد مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی بر حسب سابقه خدمت، سن و سطح تحصیلات

سطح تحصیلات		سن		سابقه خدمت		متغیر جمعیت شناختی مؤلفه
Sig	F	Sig	F	sig	F	
۰/۵۱	۰/۷۸	۰/۳۷	۱/۰۶	۰/۰۵	۲/۶۵	شناخت، ماهیت و تعریف مسئله
۰/۲۰	۱/۵۵	۰/۰۵	۲/۷۳	۰/۱۸	۱/۶۶	راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات
۰/۳۹	۱/۰۱	۰/۱۰	۲/۱۱	۰/۴۲	۰/۹۴	مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات
۰/۰۳	۳/۰۲	۰/۲۳	۱/۴۷	۰/۰۵	۲/۶۳	استفاده از اطلاعات
۰/۳۲	۱/۱۸	۰/۸۵	۰/۲۷	۰/۱۲	۱/۹۶	ترکیب اطلاعات
۰/۹۱	۰/۱۹	۰/۶۸	۰/۵۰	۰/۱۵	۱/۷۹	ارزیابی اطلاعات

بر حسب یافته‌های جدول ۵، در متغیرهای جمعیت شناختی سابقه خدمت و سن، F مشاهده شده در سطح $\text{Sig} \geq 0/05$ در خصوص هیچ یک از مؤلفه‌ها معنادار نبوده است. بنابراین بین نظرات پاسخ‌گویان بر حسب سابقه خدمت و سن تفاوت وجود ندارد. اما در متغیر جمعیت شناختی سطح تحصیلات F مشاهده شده در سطح $\text{sig} \leq 0/05$ فقط در خصوص مؤلفه استفاده از اطلاعات معنادار بوده است. بنابراین بین نظرات آزمودنی‌ها در مورد مؤلفه مذکور بر حسب سطح تحصیلات تفاوت وجود داشت. بدین منظور برای تعیین منبع تفاوت‌ها از آزمون تعقیبی ال. اس. دی استفاده شد.

جدول ۶. مقایسه زوجی اختلاف میانگین نمره استفاده از اطلاعات با توجه به سطح تحصیلات

مؤلفه	سطح تحصیلات (I) و میانگین	سطح تحصیلات (J) و میانگین	تفاوت میانگین	خطای انحراف معیار	سطح معناداری
استفاده از اطلاعات	دیپلم (۳/۶۴)	کاردانی (۴/۱۹)	-۰/۵۴	۰/۲۱	۰/۰۱
		کارشناسی (۴/۲۲)	-۰/۵۸	۰/۲۰	۰/۰۰۵
		کارشناسی ارشد و بالاتر (۴/۳۴)	-۰/۷۰	۰/۲۶	۰/۰۰۹

بر حسب داده‌های جدول ۶ طبق نتایج آزمون ال. اس. دی در مورد مؤلفه استفاده از اطلاعات بین دیدگاه کتابداران دارای مدرک تحصیلی دیپلم با کتابداران دارای مدارک تحصیلی بالاتر از دیپلم تفاوت وجود دارد. به عبارت دیگر کتابداران دارای مدرک تحصیلی دیپلم میزان مؤلفه استفاده از اطلاعات را کمتر از کتابداران دارای مدارک تحصیلی بالاتر از دیپلم می‌دانند، زیرا مطابق جدول ۶ میانگین نمرات کتابداران دارای مدرک تحصیلی دیپلم (۳/۶۴) کمتر از میانگین نمرات کتابداران دارای مدرک تحصیلی کاردانی (۴/۱۹)، کارشناسی (۴/۲۲)، و کارشناسی ارشد و بالاتر (۴/۳۴) است.

جدول ۷. خلاصه نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک طرفه نظرات کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در مورد مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی بر حسب میزان تسلط به زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای، گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی یا رایانه

مؤلفه	متغیر جمعیت شناختی		میزان تسلط به زبان انگلیسی		میزان سواد رایانه‌ای		گذراندن خاص زبان انگلیسی یا رایانه	
	Sig	F	Sig	F	Sig	F	Sig	F
شناخت، ماهیت و تعریف مسئله	۰/۱۶	۱/۷۴	۰/۶۱	۰/۶۸	۰/۲۳	۰/۸۰		
راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات	۰/۰۶	۲/۵۲	۰/۴۰	۱/۰۲	۰/۷۴	۰/۴۸		
مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات	۰/۸۴	۰/۲۹	۰/۷۸	۰/۴۴	۰/۹۸	۰/۳۸		
استفاده از اطلاعات	۰/۱۰	۲/۱۱	۰/۹۴	۰/۲۰	۰/۵۹	۰/۵۶		
ترکیب اطلاعات	۰/۷۸	۰/۳۷	۰/۵۸	۰/۷۳	۰/۴۸	۰/۶۲		
ارزیابی اطلاعات	۰/۶۴	۰/۵۷	۰/۱۵	۱/۷۳	۰/۶۰	۰/۵۵		

بر حسب یافته‌های جدول ۷، در متغیرهای جمعیت شناختی میزان تسلط به زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای، گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی یا رایانه، F مشاهده شده در سطح $\text{Sig} \geq ۰/۰۵$ در خصوص هیچ یک از مؤلفه‌ها معنادار نبوده است. بنابراین بین نظرات پاسخ‌گویان بر حسب میزان تسلط به زبان انگلیسی، میزان سواد رایانه‌ای، گذراندن دوره‌های خاص زبان انگلیسی یا رایانه تفاوت وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش نشان داد که کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در مورد میزان مهارت‌های سواد اطلاعاتی بر اساس مدل آیزنبرگ و برکویتز، هم عقیده بوده و میزان کاربرد مؤلفه‌ها را بیشتر از سطح متوسط می‌دانند. وزیری (2006)، طیب‌نیا (2006)، مقدس‌زاده (2006)، سیامک (2006)، ویر و جانسون (2006)، و پرین و کامینگ‌پرین و کامینگ (2008)، نیز در پژوهش‌های خود دریافتند که هر چند میزان سواد اطلاعاتی پاسخ‌گویان بالاتر از حد متوسط است، ولی در عین حال ایشان نیاز به آموزش برای کسب سواد اطلاعاتی را زیاد و خیلی زیاد برآورد کرده و اکثریت جامعه آماری خواستار برگزاری دوره‌های آموزشی آشنایی با کتابخانه و شیوه‌های مختلف کسب اطلاعات توسط کتابداران متخصص هستند. در این پژوهش‌ها برگزاری کلاس‌های آموزشی ضمن خدمت و آموزش مداوم زبان انگلیسی برای بهبود سواد اطلاعاتی کتابداران و آموزش رسمی و غیر رسمی در دانشگاه‌ها و گنجاندن آموزش‌های سواد اطلاعاتی در برنامه‌های درسی دانشجویان به عنوان ضرورتی جهت ارتقای کیفیت دانش پیشنهاد شده است.

تفاوت معنادار بین نظرات کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان به تفکیک رشته تحصیلی در خصوص مؤلفه «راهنمای جست‌وجوی اطلاعات» حاکی از این بود که کارکنان رشته کتابداری میزان این مهارت را در خود بیش از کارکنان فارغ‌التحصیل غیر کتابداری می‌دانند و این به دلیل گنجانده شدن دروس مربوط به اطلاع‌یابی و بازیابی اطلاعات در رشته کتابداری است.

تفاوت معنادار بین نظرات کتابداران سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان به تفکیک سطح تحصیلات نیز نشان داد که کارکنان دارای سطح تحصیلات دیپلم میزان مهارت استفاده از اطلاعات را کمتر از کارکنان دارای سطح تحصیلات بالاتر می‌دانند.

پیشنهادهای کاربردی ذیل درباره‌ی اهداف پژوهش بیان می‌گردد:

مؤلفه تعریف مسئله (کار) در کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان در حد نسبتاً مطلوبی قرار دارد؛ لذا جهت توصیف روشن و دقیق مبانی مسئله و موضوع پژوهشی، انجام مشاوره با اساتید، شرکت در بحث‌های علمی مرتبط با موضوع پژوهشی، استفاده از گروه‌های بحث الکترونیکی، و تعیین مفاهیم و واژه‌های کلیدی مربوط به مسئله تحقیق این امر را بیشتر تقویت می‌نماید.

مؤلفه راهنمای جست‌وجوی اطلاعات در کتابخانه‌های مذکور در حد مطلوبی قرار دارد؛ لذا درک و تشخیص مقصود و مخاطب منابع اطلاعاتی، آشنایی با تفاوت‌های منابع اطلاعات و قالب‌های اطلاعاتی، آشنایی با بازیابی اطلاعات (از نظر دامنه، محتوا و ساختار)، و آشنایی با قواعد و اصول جست‌وجوی متناسب با رشته تخصصی می‌تواند این امر را بیشتر تقویت نماید.

مؤلفه مکان‌یابی و دسترسی اطلاعات در کتابخانه‌های مذکور در حد نسبتاً مطلوبی قرار دارد؛ لذا شناسایی بهتر منابع اطلاعاتی دست‌اول و دوم، کسب اطلاعات مورد نیاز از داده‌های خام منابع دست‌اول، افزایش دسترسی به اطلاعات از طریق امانت بین کتابخانه‌های می‌تواند این امر را تقویت نماید.

مؤلفه استفاده از اطلاعات در کتابخانه‌های مذکور در حد مطلوبی قرار دارد؛ لذا افزایش استفاده از اطلاعات دست اول با انجام پیمایش، نامه نگاری، مصاحبه و دیگر اشکال پرس و جو، استناد دهی صحیح جهت رعایت حق مؤلف، دسترسی قانونمند به اطلاعات و مواد اطلاعاتی (متن، تصویر، و صدا) می‌تواند این امر را بیشتر تقویت نماید.

مؤلفه ترکیب اطلاعات در کتابخانه‌های مذکور در حد نسبتاً مطلوبی قرار دارد؛ لذا مشخص نمودن مطالب مورد استفاده، تلفیق اطلاعات در راستای تحقیق موجود، به کارگیری دانش و مهارت حاصل از تجارب قبلی جهت برنامه‌ریزی و خلق محصول یا عملکرد جدید، و انتقال متن، تصاویر، و داده‌های دیجیتالی از محمل و قالب اصلی، به بستر و زمینه‌ی جدید می‌تواند این امر را تقویت نماید.

مؤلفه ارزیابی اطلاعات در کتابخانه‌های مذکور در حد نسبتاً مطلوبی قرار دارد؛ لذا توجه بیشتر به کیفیت نتایج جست‌وجو، ارزیابی ربط و ارتباط نتایج با مبحث مورد نظر، بررسی نقایص احتمالی به منظور اصلاح راهبرد جست‌وجو، ارزیابی صحت و سقم اطلاعات حاصل از منابع مختلف، بررسی دیدگاه‌های متفاوت در متون گوناگون، تشخیص منابع معتبر از غیر معتبر و تشخیص هر گونه پیش داوری، تقلب، یا دست کاری در اطلاعات می‌تواند این امر را تقویت نماید.

از آنجا که پژوهش حاضر در چارچوب مؤلفه‌های مطرح شده توسط آیزنبرگ و برکویتز برای سواد اطلاع‌یابی قابل تفسیر و تعبیر است و جامعه آماری آن محدود به کتابداران کتابخانه‌های سازمان فرهنگی تفریحی شهرداری اصفهان بوده است، لذا از تعمیم نتایج آن به سایر کتابخانه‌ها (تخصصی و دانشگاهی) خودداری شده یا جانب احتیاط رعایت گردد.

منابع

- Ghasemi, A. (2006). *Graduate Students' Information Literacy Assessment and adapting them ACRL information literacy standards and four national development document*. PhD Thesis Library and Information Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad [In Persian]
- Lav, C and Eisenberg, M. B. (2008). *Six great information literacy skills in information theory*. Translation turquoise Farashbandi et al. Tehran: Publication librarian. [In Persian]
- Moqadaszadeh, H (2006). *Evaluation of Information Literacy faculty members of Islamic Azad University of Mashhad*. Thesis Master of Library and Information Sciences, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad. [In Persian]
- Parirokh, R (2007). *Information literacy education: concepts, methods and applications*. Tehran: Librarian. [In Persian]
- P. Cheryl & H. Delwar. & Cumming Kaye.(2008). Nursing students' information literacy skills prior to and after information literacy instruction, 2008. Retrieved August 18, 2010, from <http://www.biomedsearch.com/sci/Nursing-students-information-literacy-skills/0003346481.html>.
- Pour naghi, R (2007). *Comparative analysis of information literacy in academic libraries and librarians*. Master Thesis in Library and Information Science, Islamic Azad University, Tehran.[In Persian]
- siamak, M (2007). *Develop a standard tool for measuring information literacy skills of undergraduate students and test it on Ferdowsi University*. Master Thesis in Library and Information Science, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad.[In Persian]
- tabatabaee, N (1999). The concept of information literacy (content analysis of articles in the press). *Book Quaterly*, 39, 69-93. [In Persian]
- tabib niya, V (2006). *Graduate School of Economics Students' Information Literacy Allameh Tabatabai University*. Master Thesis in Library and Information Science, Islamic Azad University, Tehran. [In Persian]
- Toledano O'Farrill Ruben. Information literacy and knowledge management at work: Conceptions of effective information use at NHS24. *Journal of Documentation*, 2010, 66 (5), 706 – 733. Retrieved October 19, 2010, from <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?articleid=1881606>.

- vaziri, E (2006). *Assessment of information literacy librarians 85-1384 Shiraz University during the academic year*. Master Thesis in Library and Information Science, Shiraz University. Shiraz [In Persian]
- Webber S. & Johnston B, (2002). *Assessment for information literacy*. International conference on IT and information literacy, 2002, 20-22, Glasgow, Scotland. Retrieved October 19, 2009, from <http://www.learnhigher.mmu.ac.uk/research/InfoLit-Literature-Review.pdf>.

